

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, 25.-26. prosinca 1915.

Broj 164.

... i mir ljudima na zemlji . . .

Po drugi sto put već slave kršćanski narodi usred bijesne vike smrtonosnih topova, narodjenje Spasitelja, toga božanskoga glasnika i vijenjsnika mira i međusobne ljubavi, po drugi se eto put usrijed ljute pojne buke ovi svijetom anglojska pjesma:

Slav Bogu na visini i mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje!

Ali posve drukčije odjekuje te uživljena pjesma, danas negoli je odjekivala prije dvije godine, božićna zvona danas kao da se pose drukčije glase i zvuk se s njihov posve drukčije dojimlje naših srđaca ne-goli prije.

Domovi su naši opustjeli i sve što je moglo i moralno, ostavilo je mirno i ljupko svoje domaće ognjišta i pohrilo na ju-nacko poprište, da se ogleda s dušmaninom

mile nam otadžbine i oružjem u ruci stane na branik naših najsvjetlijih prava.

Da! Danas je blagdan ljubavi i mira, ali na kravim bojnim poljanama nema mira i ne će biti doskora mira.

All zato neka bude mir u srcima našim!

Zato neka bude mir u srcima Vašim, sijedi oče i slabotna majko, kojima je dužnost prema caru i domovini pozvala bila jedinica na daleke bojne poljane!

Mir neka bude u srcu Tvojmu, učvilenju ženo, na koju ljubljeni muž Tvoj osobito na danasni dan u tudioj zemlji misli!

Mir srcu Tvojmu, tužna vjerenice, kojoj je vjerodajnik salje vrue pozdrave iz ne-poznatih krajeva!

Mir svima, svima, ta danas je blagdan mira i ljubavi!

obranu otičemo se, Tvojoj milosti i milosrdju preporučujemo sve naše mile i drage.

Predraga braćo u iskrsttu, mojim Vas, budite čvrsti u vjeri, koja na Bogu i njegovoj nepreručivoj riječi počiva, koja nas osigurava, da na nebu imamo ljubezna, dobrog i milosrdnoga oca, koji će one za ga ljube magnifici. Budite čvrsti u vjeri, koja nam pruža vježbu u križu i painjama, u protivostilima i ne-povoljima, i na času smrti, dok nam jamči, da ostojeći drugi svijet, gdje nema suza, uzdiža i rastavljanja od svjih dragih.

Zaklinjam Vas, da vi, koji ste pod oružjem, svegđer se sjecate vašega vježnoga određenja, da upoznate uživost, vašeg zvanja u svijetu vjere svete, te da vaše dužnosti gorućom ljubavlju i svim od-uzjevom ispunjate za prijestolje i domovinu.

U vojnike dužnosti ne zaboravite na vjerske: "Ti mališani Gospoda, Tvojega Boža moliti i njemu samu služiti". Između svih djela počitanja najveće i najdragocijenije je posvetilište sv. mire. Stoga cijenite ovo bezkraino uživeno otajstvo naše sv. vjere. Revno i pobožno slušajte sv. misu, kad van je god moguće, oso-bito u nedjelje i u svetacnici. Nijetnje ljubav za svete Sakramente i revnost u molitvi Molitviti je, koja vas u težkim časovima hodi, tješi i sokoli. I otkratko je molitva vojnika, ali neka bude vraća i od srca: svedjer i neprstance probudite ih svetu savršeno pokajanje: "Gospodine Bože moj! meni nevoljno grijesniku budi milosrđ i milosrdn!". Nastoje oka spašuće po čestome primanja sv. sakramenta izpovijedi. Po njoj primiti će obilna bla-goslov, svaka savijest će biti čista, mir i ljubav prebivali će u vašem srcu. Vaša savijest neka je čista poput mača, pa po nepratiškoj lani vase junačko arce pogodi, krcanskoj duni otvoriti će se vrata rajskih.

I prestravise se sluge i prestravi se kraj od nevidljivim božićnim zvonim poduzeće vježbe i potari popul bijesa. Z leko u tamnu noć.

A u njegovom se je usima nepristano orio glas božičnih zvona.

I juris je kralj ijurio škrupajući Zubim od bijesa i dršću tijelom od straha i bojazni, jer su ga božićna zvona nepre-sustano pratiла na divljem njegovom bijegu i cijepala mu krvoločno srce.

I juris je i bijezač citavu noć, dok nije klonuo pod njim izmorni vranac i streljalo se sa kraljevskim svojim jahačem u duboko, duboko jezero.

A božićna su mu zvona pjevala smrtno opijelo.

I pripovijeda narod, da se još i danas svaku badnju večer čuju nevidljiva božićna zvona i vidi bijesan jahač, koji brzo i bijesno poput vjetra juri brdom i dolinom do dubokog onog jezera, u kojemu ga nestaje do slijedeće badnje večeri.

srčanost i duh požrtvovnosti u vjernom ispunjavanju dužnosti.

Sirosmršt, samoprijedor i požrtvovnost resnjegove jaslice. Svetijski rat isto od vas potpuni samoprijedor, teški posao i veliku žrtvu, vaša srca učinio je pristupnjim utjehi sv. vjere i darovima milost božje, mnoge je Bogu približio. Rat je svojim tajnim saputom obratio prije mnogo gulta i otvrdniju srca. Na tisuce opet se vraćaju primanja sv. sakramentu, naučiš ponovno kletati i moliti. Oni su presretni, aki još jednom mogu kleknuti pred oltarom i okrijepliti svoju dušu tijelom i kružju Onoga, koji je ležao u jaslicima. Odkupitelj pod prilikom kruha je boreu, što je jednom bio pastirima u jaslicama.

I oni, koji su kod kuće, sa krunicama pobožno hrle jaslicama, u crkve Svetom Hranistu, Mariji pomoćnicu kršćana. Majka moli za svojega sina, sestra za brata, dječa za svojeg oca, zena za supruga, čitav svijet moli za sinke domovinu. Vi dragi na bojištu i u bolničarama i oni, koji su kod kuće, svim srcem i svom, dušom molimo Božanstvenome djetesu: Isuse!

Budu nam obrana u borbi života, daš nam tvoju pomoć, kad nas snadju luge i ne-volje; i uvej svete neke nam svjetli, da umoznemo nositi križ i muku. Božanstveno Djetesu! Tvoja sveta uljka neka obodri naša srca! Pod Tvoju svemognuć

resnicu od smrti, Tebe dijevo pozdravljamo
bubnjene bubnja, davorijan bojnim,
zvezkom mača, krvavim stjećgovima,
Kraljevi nebesa, tvoj u horbi blagoslov
prosim!

A sad, moji dragi! Naše zastave visoko

lepešari i navještavaju slavnu pobjedu.

Silni horba još nije dovršena, još van

vajia teške boje biti i kušnje iskusiti.

Opojeni nekatorim vašim junakčim djelima,

u zanos duše i srca svoga, sa dubokim po-

čitnjem i udviđenjem, srčanom zahvali-

nosom, punom nadom i pouzdanjem u

buđenju gledaju na vas narodi Antro-

Ugarske, prate vas u novu godinu želeći

vam iz dubine srca svoga obilje blago-

svosa, prose nebesa neka vas stite i k

u pobjedi privede. — Dao Bog i Božans-

sivo Djetesu Isus!

Beć, na Božić 1915.

Emerik Bjelik.
vojnički biskup.

Brzojavi.

Rat na Balkanu.

Jakost englesko-francuske vojske
u Solunu.

Milan, 23. decembra. Solunski do-pisnik, "Corriere della sera" proglašenje broj do sada u Solunu iskrštenih četa na 200.000 momaka. Prama vjesnila, "Esa" očekuje se u Solunu dnevnog objavu englesko-francuskog vojnog vodstva o zapo-jednici Soluna. Diplomatski zastupnici središnjih vlasti i njihove porodice odlaze dnevno sa željeznicom, koja vodi u Bitolj. Sve su druge prometne sveze sa Solunom prekinute.

izvješ avaki dan u 6 sati ojstro u Puli u ekskluzivnoj kući Jos. Krmptić, Trg Costoia 1 ili učilištu Radetzky 20, gdje se nalazi lika, uređivač i uprava i slič. Za uređivač-odgovara izdavač Josip Hainz. Telefona broj 58. Broj poštanice Štendice 36.615. Predplatnička cijena 20 k. godišnje, 6 k. tromjesečno, pojedini broj stane 6 k. Oglase raduna se po 20 k. jednostupni petlitradski (3 mm)

Iz Grčke.

Skuludiseva ogroženost protiv entente.

London, 24. decembra. (D. u.) Dopisnik "Daily Chronicle" imao je pogovor sa grčkim ministrom-predsjednikom Skuludisom, koji se je gorko tužio nad saveznicima. „Ako se Grčka sada ne bori na strani saveznika“, izjavio je Skuludis, „krivi se tomu državici i diplomatičetvornog sporazuma. Zahijevljuju su od Grčke same žrtve, a joj nisu obećali plăće. Četvorni je sporazum tražio sudjelovanje Grčke na Dardanelima ali je istodobno primjetio, da Grčka nesmije u Carigrad. U zadnje se doba postupalo s nama kao sa narodom podjarmenim. Vlada je isto do skrajne granice prijetljavata, koja se dade zdržati sa neutralnošću. Ipak je ipak je poslan entente bezobraznost, da mi dobac, da je grčka vlast prelomila kraljevu riječ. Ogrožen nad tollikom uređom, bacih mu pismani prosjevi pred noge. Sada stojimo još pred groznjim optijenjem: Kako možemo zaprijetiti, da se odvri od zemlje krvoproljeće? Njemačke i austro-ugarske čete svaki trenutak mogu provaliti u Grčku i u potpunim pravom. Skuludis je izrazio nadu, da neće doći do bugarske provale.

Kako su se vršili izbori u Grčkoj.

Lugano, 23. decembra. Dopisnik "Corriere della sera" brzojavlja iz Atene: izbori su prošli uslijed uzdržanja venice-litske stranke mirne i uznogobrojno učestvovanje izbornika. Vojnici su dolazili u skupinama na izbor pod vodstvom časnika. Venecelite su kušali sređenjem neutemeljenih glasina, n. pr. da Turci i Bugari spremaju provalu u Makedoniju, da odvrate izbornike.

Iz Italije.

„Ancona“

Milan, 22. decembra. Kako javlja "Secolo" odasla je talijanska vlada zadnjih dana američkoj vladi prepis službene istrage o torpedovanju parobroda „Ancona“.

Iz Engleske.

Engleska se pomoćna krstarica nasukala.

Berlin, 23. decembra. Kako doznaće atenski list „Hestia“, nasukala se je na klisuru engleska pomoćna krstarica kod otoka Ganta u blizini Krete. Pomoćnu krstaricu upotrebljavaju proliv podmorica. Iza toga, sto je engleska krstarica uzaludno pokusala, da izvuče brod iz klisure, zapustiše ju.

Iz Amerike.

Ograničenje američke trgovine.

London, 22. decembra. Reuterov dopisni ured javlja iz Washingtona: Engleski je poklisan predavati ministri spoljašnjih posala spomenicu, kojom označuje neistinitom tvrdnjom, da engleski trgovci iskoriscuju ograničenost trgovanja na štetu američke trgovine. Iz spomenice proizlazi, da je engleska trgovina sa inozemstvom bila mnogo manja od američke, koja je za vrijeme rata znatno porasla.

Razno.

Program japskih brodogradnja.

Tokio, 23. decembra. U gospodarskom odjelu izjavio je ministar mornarice, da novi program gradnja za mornaricu predviđa gradnju dviju eskadrila, od kojih će svaka brojiti četiri nadre-nauta i četiri oklopne krstarice. Troškovi programa, čije izvršenje iziskuje rok od 1917. do 1922. iznajmu 245 milijuna jena, izuzevši troškove za predrađenje u godini 1916.

Podupirajte Dražbu!

Domaće vijesti.

IZ UREDNIŠTVA. Jučerašnji broj pot-puno stoken i pripravan za konzuru, bjeo uslijed tehničke nesugodite izstavljen, te tako uništen, da nije bilo moguće pripraviti pravodobno novog sloga. Radi toga izostao je jučerašnji broj.

Darovi. Za „Božićne“ iz Medulin i Lijanjsku evakuiranoj djeci sabrali su: Gospodice Kirac i Premate K 84/70. Novac bje učuren upravi „Polaer Tagblatt-a“. — (Prigodom nekog vječanja, umjesto vječenjanog dara, položi je kum Dr. St. Kruma 100—, a obitelj vjerenice kruna 200—, u korist hrvatskih škola kod koludrica na Šišanskoj cesti u Puli, gdje se obavilo vječanje).

Oprost od čestitana odnosno uzvratna polaže u korist hrvatskih škola u Puli: Obitelj dr. Karlo Ciotti K 10—, a obitelji Krmpotić-Vesel-Paskovjević K 150.

Razne vijesti.

Rudnici kalija u Španjolskoj. Otkako je Njemacka zaharala izvoz kalijevih ruda, počela je Amerika, kojoj treba velika množina kalija, da se za njim drugdje ogleda, te je tako došla i opet u Španjolsku, gdje su već i prije izvadivali kalij, ali su ga napustili pred velikim njemačkim rudnicima. Posebna su američka povjerenstva pregledala španjolske rudnike, u kojima ima kalija, pa je u okolici Barcelone nadjeno mnogo kalija, samo će trebati mnogo kapitala i potrošnjeg duha, da se dođe do njega, jer je na takvim mjestima, gdje se teško do njega dolazi. Španjolska je vlastno rasvrljena sporazumima s tim, te je već postavila svoje kontrole nad rudnicima, da zaprijeti prevelikom iskoristakom u korist Amerike.

Oprema Napoleonovih vojnika. U posljednjim su bojevima Napoleonovim protiv saveznicima godine 1815. (dakle prije nekih 10 godina) bili njegovi vojnici već

za kratko vrijeme posve klonuli i smaksali. Istražujući vojnu upravu uzroke tomu, razabrao je, da su vojnici prepotećeni. Evo, što se je nalazio samo u njihovim telecima: Najnužnija rubenina, povozi za rane, šarpja i 60 posašnih naobjava. U obim pobojnica torbicama telečaka nosio je vojnici četiri komada dvapeka, od kojih je svaki bio polovicu kilograma težak. Sastav ispod telečaka bila je duga, uska vrećica sa pet kilograma brašna. Nadaje je svaki vojnik nosio na ramenu platnenu vreću, u kojoj su bila dva hlijeba, teška po jedan i po kilogramu. Usta je dakako morao da nosi i bojnu opremu, t. j.: sablju, zavol s naobjima, tri kresala, izvajač i pušku, ukupno nekoliko 30 kilograma!

Jos težu je opremu imala Napoleona vješljena garda — evijet njegove vojske. U običaju je zgodama bio gardist odjeven u dugu modru kabanicu, a na glavi mu je bio trouglasti klobuk. Na svedenim zgodama ili kad je trebala garda da podje u boru, nosili su gardiste modri frak, bijele hlače, crne dokolenice i medvedju kapu s crvenom perjanicom. Svu ovu „paradnu“ odoru, morao je da nosi Napoleonov gardijski grenadir još uz imo opreme sa sobom na putu. Odora je bila zgodno smotana; kapu, zamotana u laneno platno, prikopana na telećak, a perjanica je u toku od crnoga sukna visjela pokraj sablje.

Tako je eto bilo prije 100 godina u prvoj vojsci tadašnjeg doba. A danas? Današnji vojnici ne nose ni polovicu toliko tereta.

Zenđiba predsjednika Wilsona. Proale su bote obavilo se je vjenčanje predsjednika Wilsona. Prema običaju, koji vlada u Udrženju državama, krenuo je Wilson odmah nakon vjenčanja na svadbeno putovanje.

Aforizmi.

Gospodovati nad drugima možeš samo dote, dok te pomažu oni, kojima si gospodar.

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B eč, 24. decembra (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Suzbiji smo pokušaje Rusa, da navalo na pojedine djebove beskarabijske fronte, uz teške gubitke za neprijatelja.

Talijansko bojište.

Talijansko je topništvo zestočko pucalo utvrdjeno područje Lardjana i na naše pozicije na tolminskom mostobranu.

Istočno bojište.

Za manji poduzeća zarobili smo zadnjih dana po prilici 600 momaka. Inače se nije desilo ništa osobitog.

B eč, 25. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Neprijateljske sile, sto se nakon odbijenog navalnog pokušaja istočno Raznača, ukopala blizu naših pozicija, bijahu ob noć napadnute i progubljane. Dvije strojne puške ostaše u našim rukama. Inače nikakvih osobitih dogodjaja.

Talijansko bojište.

Traje neprijateljska topnička vatrica protiv pojedinih pozicija tolminskog mostobrana. Preko dana odbijamo nastajanje neprijateljske satnije na sjevernim obroncima Altissima. Na Soči i ostalim odjelicima fronte dan je mirno protekao.

Srpsko bojište.

Ništa nova. Zamjenik poglavice generalnog složera pl. Hoffer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 24. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

KARMELA VESEL

rod. Krmpotić

Dr. JURAJ VESEL

VJENČANI

PULA, 23. prosinca 1913.

IDA KRMPOTIĆ

rod. Paskovjević

Dr. MARIO KRMPOTIĆ

VJENČANI

PULA, 23. prosinca 1913.

Kreditno i eskomptno društvo

Pula, Trg Custoza br. 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak te isplaćuje uloške po dogovoru bez obzira na ratno doba u svakoj visini.

Uredovni satovi jesu 9-II dop. 3-5 pop.

TRG CUSTOZA
UL. CENIDE 2-5

TISKARA

UL. SISSANO 24
UL. RADETZKY 20

PAPIRNICA - RADIONICA KAUCUK-ŠTAMPILJA - KNJIGOVEŽNICA

JOS. KRMPOTIĆ :: PULA

Telefon br. 58

Naklada dnevnika „Hrvatski List“

Brzojavi: Krmpotić, Pula

preporuča svakovrsne pisače i redmete, osobito pako bojne dopisnice, papir i omote, olovke, bilježnice, crnilo, pera, kancelarijske i konceptne papire, te ine pisače sprave, potrebne privatniku i uredima.

Prima i izvršuje uz solidne cijene svakovrsne tiskanice.